

Tisdag 23 juli 2024

Kristianstad 5

Forskning: Vaccin mot covid-19 kan hindra diabetes hos barn

KRISTIANSTAD

Under pandemin märktes en stark ökning med att små barn fick diabetes typ 1. Nu forskar CSK-läkaren Markus Lundgren och hans kollegor runt om i Europa ifall tidig vaccination mot coronaviruset kan förebygga det.

– Detta är en studie där vi ser om man kan hindra att immunsystemet utvecklar förstadier till typ 1 diabetes, säger han.

Studien AVANTIA är en del av ett internationellt forskningssamarbete där det deltar forskare från Tyskland, Belgien och Storbritannien. I studien kommer sammanlagt 2 342 barn att inkluderas, varav 300 från Skåne.

– Vi har precis satt igång och fått in de fem första deltagarna. Meningen är att vi ska fylla på med sju-åtta barn i månaden under nägra års tid bara i Skåne, säger Markus Lundgren.

Han är forskare i diabetes samt barnläkare på CSK. Tillsammans med kollegor på Sus ingår han nu i den stora studien, som de räknar med ska vara klar om 5,5 år.

– Vi har aldrig haft så få besök på barnkliniken på grund av infektioner som under pandemiåren. Det fanns inga toppar 2020 och 2021, för alla barn var hemma ifall de hade minsta infektion. Alla tvättade händerna, så influensan och RS-virus var i princip borta och vi hade jämte lite mag-sjuka, säger han.

– Däremot hade vi en känsla av att det var fler barn som insjuknade i diabetes typ 1, mycket mer patienter än vi borde ha haft i

Vi har aldrig haft så få besök på barnkliniken på grund av infektioner som under pandemiåren.

Markus Lundgren, barnläkare på CSK

barnpopulationen. Ett par studier har visat detta, att det var ett tydligt ökat insjuknande under pandemin.

I en annan studie, Point, visade det sig att bland riktigt små barn som hade en genetiskt ökad risk för att få diabetes typ 1, var det betydligt fler som fick det ifall de hade fått covid, jämfört med de som inte haft covid.

Ur detta föddes tanken på att tidig vaccination mot covid-19 av barn med förhöjd genetisk risk för diabetes kan hindra sjukdomen från att bryta ut.

– Vi vet att hos en del av de barnen händer något som gör att den autoimmuna processen startar. En stor del förblir helt friska, i vissa fall kan de få en diagnos inom 1,5 eller tio år när systemen kollapsar. Och vi har sett att virus ofta är den tändande gnistan. Men covid har ju inte funnits tidigare.

– Detta är inte en bara en läkemedelsstudie, utan till stora delar en studie i hur små barns immunsystem och infektioner ser ut. När har de infektioner, hur påverkar det dem, det är få som har sett på de detaljerna. Det är mycket som händer i den mest sårbara åldern när immunsystemet utvecklas, säger han och påpekar att man antagligen även kommer att kunna dra fler slutsatser, om exempelvis glutenintolerans och allergier.

– De här barnen kommer att generera ganska stora mängder material. I nuläget vet vi ganska lite om riktigt små barns immunförsvar.

Hur går då själva studien till? Man tillfrågar föräldrar till barn som vid födseln har

Markus Lundgren är imponerad över de barn och föräldrar som deltar i olika studier mot diabetes. "De flesta ser det som att de gör en viktig samhällsinsats" säger han. FOTO: MIKAEL PERSSON

en genetisk risk på mer än 10 procent att utveckla diabetes typ 1. Barnen kommer med vid tre-fyra månaders ålder. Vid sex månader får de sin första spruta mot covid-19. I allt kommer de att få tre sprutor.

Barnen följs upp kontinuerligt med saliv- och avföringsprover och blodprover. En del kan göras i hemmet, en del får de åka till Sus i Malmö för att ta.

– Avståndet dit är inte ett jättestort bekymmer, och det är inte jättettätt mellan besöken utom i början. Många föräldrar ser det som en insats dels för sitt eget barn, men framför allt, om det funkar även som en insats för samhället, att man kan vara med och bidra med något.

– De små barnen har ingen aning, men de lite större tycker ganska snabbt att de är viktiga, de förstär att de är med om något. I Teddy-studien kallade vi dem för miniforskare.

Som längst följs barnen i 5,5 år. Studien tar inte in fler barn när de nått upp till 2342

Vissa barn har en medfödd ökad risk för att kunna utveckla diabetes. Och fler som haft coronavirus utvecklar den sjukdomen. Nu testas – frivilligt – om vaccination mot sjukdomen kan förhindra att diabetes typ 1 bryter ut. FOTO: BO ÅKESSON

deltagande barn i Europa.

Hela studien finansieras av en amerikansk välgörenhetsstiftelse, Helmsley charitable trust.

– Det finns inga läkemedelsbolag inblandade i detta, syftet är inte att utvärdera läkemedel, utan att se om vi kan motverka diabetes typ 1, säger Markus Lundgren.

Hur ser ni då på riskerna för biverkningar?

– Det är ett säkert vaccin. Risken är de vanliga vaccinerbiverkningarna, det kan bli lite feber, ont eller blåmärken vid stickstället som går över.

– Risken är bedömd utifrån fem olika läkemedelsverk i Europa, och fem länders olika forskningsetiska kommittéer. Alla har sagt att detta är en studie som bedöms som säker. De har

Fakta Diabetes

• Diabetes (Diabetes Mellitus) är flera olika sjukdomar med olika orsaker. Den gemensamma nämnaren är att blodsockret är för högt.

• Typ 1- och typ 2-diabetes är två helt olika sjukdomar som har högt blodsocker som gemensam nämnare. Vid typ 1-diabetes slutar kroppen att bilda insulin och det måste tillföras. Typ 2-diabetes är mer komplex. Vid typ 2-diabetes bildar kroppen fortfarande insulin men det kan finnas ett insulinmotstånd som gör att insulinmängden inte räcker till.

Källa: Svenska diabetesförbundet

bedömt riskerna som väldigt små, annars hade vi inte fått göra detta.

Clifford Johansen
Text

clifford.johansen@kristianstadsbladet.se